

Hello

Hola

Bonjour

Hallo

привет

مرحبا

Hallå

ZOLCZER PÉTER

A NYELVTANULÁST ELŐSEGÍTŐ ÁLTALÁNOS KÉSZSÉGEK (8. RÉSZ)

Cikksorozatomban előző részében az emlékezőképesség fejlesztésére térünk ki. Szó volt arról, hogy a memóriánk rendszeres edzése és fitten tartása – amellett, hogy a sikeres nyelvtanulás alapfeltétele – rendkívül pozitívan hat a kognitív (megismerési, tanulási) képességeinkre és ebből kifolyólag szellemi egészségünkre is. Részletesen átvettük a memóriapalotának nevezett technikát, amely segítségével hatékonyan tudunk információt tárolni a hosszú távú emlékezetünkben, vagyis effektíven tudjuk bővíteni az idegen nyelvi szókincsünket. Ebben a cikkben röviden összefoglalok hét további memorizálási technikát, amelyek ebben a formában az ismert poliglottól, a 13 nyelven beszélő Luca Lampariellótól származnak.

Az alábbi technikák célja, hogy segítségével létrehozunk egy „szó(pók)hálót”, amelynek lényege, hogy az újonnan memorizált szavak minél több pontban fonódhassanak össze, így lehetővé téve, hogy egy adott szót több másik szó is könnyedén elő tudjon hívni hosszú távú emlékezetünkben.

Az első technika a szóhálózat kialakítása egy új szó memorizálásánál. Ennek lényege, hogy az új szavakat ne elszigetelt szópárokban próbáljuk megjegyezni (hiszen a legtöbb szónak több jelentése is van), hanem minél egyértelműbb kontextusba ágyazva. Az ismeretlen szavakat vagy az azt tartalmazó mondattal együtt jegyezzük le (pl. a jegyzetfüzetünkbe), vagy hozunk létre egy saját mondatot, amelyben szerepel az adott szó.

A második fontos módszer, hogy hallgassunk, miközben olvasunk, vagy épp olvassunk, miközben hallgatunk. Kiváltképp fontos ez a kezdő és középfeladók szinteken, hiszen ha anélkül olvasunk, hogy hallanánk a szavak kiejtését, a mondatok intonációját és a nyelv ritmusát, mindezekre később külön kell időt szánnunk, ezután pedig

újabb extra időt kell áldoznunk arra, hogy az olvasott szóalakokat azonosítsuk és összekössük a hallott hangalakokkal. Kifejezetten jól működik az olvasás közbeni hallgatás, ha kezdőknek vagy középfeladókra szánt könyv olvasása közben hallgatjuk a könyv hangoskönyv változatát is, illetve kiváló tanulási lehetőség (miközben kellemes szórakozás is egyben) a kedvenc filmjeink vagy sorozataink idegen nyelven való követése idegen nyelvi felirattal párosítva – ezzel biztosítjuk, hogy az előforduló ismeretlen szavakat kontextusban, szóalak és hangalak formában egyszerre ismerjük meg.

A harmadik technika a szűrés. Ha minden ismeretlen szót, amellyel találkozunk a nyelvtanulás során, meg akarunk jegyezni, akkor valószínűleg nagyon hamar észrevesszük, hogy bizonyos szavakra képtelenek vagyunk visszaemlékezni. Gyakori hiba a kezdő nyelvtanulóknál, hogy minden ismeretlen szót aláhúznak és görcsösen próbálnak megjegyezni. Sokkal hatékonyabb módszer, ha az ismeretlen szavak kb. egyharmadát próbáljuk megjegyezni, mégpedig azokat a szavakat, amelyek fontosak számunkra. Ha például kezdők vagyunk, egy adott szó harmadik szinonimájánál sokkal fontosabb egy gyakran használatos hétköznapi tárgy nevének megjegyzése.

A negyedik módszer, amelyet érdemes a nyelvtanulás korai szakaszában elsajátítani, az asszociáció alapuló memorizálás. Ennek lényege, hogy egy adott szó memorizálásánál ne csak a kontextusbeli jelentést próbáljuk megjegyezni, hanem egyúttal gondolkodjunk el azon is, hogy milyen más szavakat, frázisokat vagy épp mentális képeket hív elő az adott szó – ezzel szintén több pontban erősítjük a szó körüli hálózatot (a szópókshálót).

A következő technika a dekonstrukció, a részekre bontás elvén alapszik. Ennek lényege, hogy amikor egy új,

ismeretlen összetett szóval vagy kifejezéssel találkozunk, nézzük meg, hogy az milyen elemekből épül fel. Ha például egy összetett szó jelentése a szót tartalmazó két szó összevont jelentéséből épül fel, akkor a különálló elemek memorizálása egyrészt megkönnyíti az adott szó megjegyzését, másrészt pedig a jövőben leegyszerűsíti azon szavak megtanulását, amelyekben szintén előfordulnak ezek az elemek (pl. sun – nap, flower – növény, sunflower – „napnővény” – napraforgó).

A hatodik módszer lényegét az ismert mondás, miszerint az ismétlés a tudás anyja, kiválóan kifejezi. Ismétlés nélkül szinte lehetetlen bármit is megjegyezni hosszú távon, viszont az is igaz, hogy ismételni többféleképpen is lehet. Egy hatékony módja az ismétlésnek az, ha az adott szót úgy ismétljük, hogy az mindig más formában és/vagy környezetben jelenjen meg. Ha először olvasva bukkantunk rá, akkor az ismétléskor például meghallgathatjuk a szót kiejtve. A lényeg, hogy ne csak egy adott formát ismétlegessünk újra és újra, hanem mindig legyen benne valamilyen újszerűség, változatosság – ettől hatékonyabb a memorizálás és az előhívás.

Az utolsó technika pedig a jó öreg jegyzetelés. Történjen az jegyzetfüzetbe vagy az okostelefonunkba, a lényeg, hogy az új szavak valamilyen formájú lejegyzése megtöbbszörözi a rájuk való emlékezés hatékonyságát. Fontos, hogy ne csak azokat a szavakat jegyzeteljünk, amelyekkel valamilyen formában találkozunk, hanem azokat is, amelyekről kiderül, hogy még nem ismertek számunkra. Ha például egy barátunkkal beszélgetünk idegen nyelven, és rájövünk, hogy egy adott szót nem tudunk, jegyezzük le, és utólag nézzük utána. Érdemes lejegyezni a helyet és időpontot is, ugyanis ez jó kontextust biztosít majd az adott szó megjegyzéséhez. Kellemes memorizálást!